

TARIM VE HAYVANCILIK 'SAVUNMA' KADAR KRİTİK

İstanbul Sanayi Odası (İSO) tarafından hazırlanan ve hayvancılık sektörüne yönelik sorunlar ile çözüm önerilerini ortaya koyan "Hayvancılık Sektörüne Bakış" başlıklı rapor tanıtıldı. Raporun tanıtımı amacıyla Odakule'de düzenlenen toplantıda konuşan İSO Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, Türkiye'nin küresel eğilimi doğru okuyarak tarım ve hayvancılığı savunma sanayisi gibi kritik bir öncelik olarak görmesinin elzem olduğunu vurguladı.

DAHA FAZLA ENTEGRASYON

Artık kaynaklarını koruyamayan ve dışa bağımlı yapıdan çıkamayan ülkelerin geleceğinin tehdit altında olacağını dile getiren Bahçivan, "Sürdürülebilir gelecek ve devletlerin stratejik bağımsızlığı açısından tarım ve hayvancılığın çok boyutlu bir politika alanı olarak tanımlanması kaçınılmaz." dedi. Bahçivan, tarım, hayvancılık ve sanayi arasında daha fazla entegrasyon sağlamanın Türk milletinin refahını artırmak açısından önemli olduğunu ifade etti.

Erdal Bahçivan

BÜYÜK POTANSİYEL VAR

Bahçivan, coğrafi konumu, biyolojik çeşitliliği ve üretim kültürüyle tarım ve gıda alanında büyük potansiyele sahip Türkiye'nin, hayvancılık ayağında önemli yapısal kırılganlıklarla karşı karşıya olduğunu söyledi. Son 13 yılda canlı hayvan ve et ithalatı için 10.6 milyar dolar döviz harcadığını dile getiren Bahçivan, üretim yerine ithalata dayalı bir modelin sürdürülebilir olmadığını ortaya koyduğunu anlattı.

Mesleki Eğitim Projesi, Denizli ile başladı

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) 2019'da Millî Eğitim Bakanlığı ile birlikte başlattığı Mesleki Eğitim İşbirliği Projesi'ne (MEİP) Şırnak, Bingöl, Yalova, Sivas ve Eskişehir ile yapılan protokolün ardından Ege Bölgesi'ndeki ilk il olarak Denizli de eklendi. Proje, Denizli İl Millî Eğitim Müdürlüğü, Denizli Sanayi Odası ve İstanbul Sanayi Odası (İSO) arasında imzalanan iş birliği protokolü ile start aldı. Günümüzde okuldan işe geçişin gelişmiş ekonomilerde dahi temel bir sorun haline geldiğini belirten DSO Yönetim Kurulu Başkanı Selim Kasapoğlu, "Nitelikli mesleki eğitim mezunu işgücüne olan talep arttı. Geçtiğimiz yıl mesleki eğitimle ilgili meslek liselerimizde sanayicilerden oluşturduğumuz

DOSİAD Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Ali Sağır, bazı bankalarda kişisel

bir hami çalışmasını başlatmıştık. Bu çalışmanın temelinde maddi bir yardım, teçhizat, makine yardımı gibi yardımların dışında; amacımız genel olarak müfredatla ilgili sıkıntılarda eğitime sanayi bakış açısı verebilmektir. Bu proje kapsamında yollarımız, İstanbul Sanayi Odası'yla kesişti. Onların MEİP programıyla bu işi daha kapsamlı, daha profesyonel yaptıklarını gördük ve bu konuda

iş birliği yapmaya karar verdik" dedi. Protokolün ilk fazında Denizli'deki 33 Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'nin üçte birinin sürece dahil edildiğini açıklayan Kasapoğlu, orta vadede Honaz, Çardak, Bozkurt, Çivril ve Sarayköy başta olmak üzere sanayinin organize olduğu tüm ilçelerden okulların sisteme entegre edileceğini söyledi.

DENİZLİ / EKONOMİ

'Meralarımızda mülkiyet sorunları çözülerek kullanının önü açılmalı'

ISO'nun "Hayvancılık Sektörüne Bakış" raporunun tanıtımında konuşan Başkan **Erdal Bahçivan**, "Hayvancılığın geleceği, küçük ölçekli ama örgütlü, yerel ama verimli, geleneksel ama teknolojik altyapıya entegre bir modelle mümkün olabilir" dedi.

EKONOMİ SERVİSİ

İstanbul Sanayi Odası (ISO) tarafından hazırlanan ve hayvancılık sektörüne yönelik sorunlar ile çözüm önerilerini ortaya koyan "Hayvancılık Sektörüne Bakış: Hayvancılıkta Yaşanan Sorunlar ve Çözümler Dair Yeni Yaklaşımlar" başlıklı rapor tanıtıldı.

Türkiye için kritik öneme sahip hayvancılık konusunda alınacak stratejik kararlara katkı sunmak amacıyla hazırlanan rapor, yaklaşık 30 ilde saha analizleri, yetiştirici ve besiciler görüşmeleri, sektör temsilcileri ile istişareler ve dünya hayvancılık sektörü dinamiklerinin taranması sonucu oluşturuldu.

Raporun tanıtımı amacıyla Odakule'de düzenlenen toplantıda konuşan **ISO** Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, Türkiye'nin küresel eğilimi doğru okuyarak tarım ve hayvancılığı savunma **sanayisi** gibi kritik bir öncelik olarak görmesinin elzem olduğunu vurguladı.

Artık kaynaklarını koruyamayan ve dışa bağımlı yapıdan çıkamayan ülkelerin geleceğinin tehdit altında olduğunu dile getiren Bahçivan, "Sürdürülebilir gelecek ve devletlerin stratejik bağımsızlığı açısından tarım ve hayvancılığın çok boyutlu bir politika alanı olarak tanımlanması kaçınılmaz" dedi.

Bahçivan, tarım, hayvancılık ve **sanayi** arasında daha fazla entegrasyon sağlamanın Türk milletinin refahını artırmak açısından önemli olduğunu kaydederek, "Raporumuz; sadece bir durum tespiti değil aynı zamanda ortak akıl, karşılıklı güven ve somut aksiyon planlarıyla yeni bir başlangıç. Tarım ve hayvancılık politikalarımızda daha rasyonel, daha çevreci ve daha sürdürülebilir bir yapıya geçmemiz yalnızca ekonomik bir zorunluluk değil; aynı zamanda gelecek nesiller için gıda güvenliğini teminat altına almanın da en güçlü yolu." diye konuştu.

'Sağlıklı çözüm için veri setine ihtiyaç var'
Erdal Bahçivan, rapora göre artık çok açık bir gerçekle karşı karşıya olduklarını belirterek şu değerlendirmelerde bulundu:

"Hayvancılığın geleceği, küçük ölçekli ama örgütlü, yerel ama verimli, geleneksel ama teknolojik altyapıya entegre bir modelle mümkün olabilir. Sürdürülebilir, veri odaklı, iklim dostu ve ölçek ekonomisine dayalı bir üretim

yaşamı kurmak zorundayız. Sürdürülebilir bir hayvancılık politikası için de öncelikle; Türkiye'nin artık tarımla ilgili, hayvan varlığından ekilen araziye ve çıkan ürüne kadar tüm noktalarında çok daha güven veren bir veri setine ihtiyacı vardır. Veri setinin eksikliği; ne yazık ki sorunlara teşhis koymayı ve sağlıklı çözüm bulmayı ve dahası gelecek planı oluşturmaya da zorlaştırıyor."

'Üretim yerine ithalata dayalı bir model sürdürülebilir değil'

ISO Yönetim Kurulu Başkanı Bahçivan, coğrafi konumu, biyolojik çeşitliliği ve üretim kültürüyle tarım ve gıda alanında büyük potansiyele sahip Türkiye'nin, hayvancılık ayağında önemli yapısal kırılma noktaları karşı karşıya olduğunu söyledi.

Son 13 yılda canlı hayvan ve et ithalatı için 10,6 milyar dolar döviz harcadığını dile getiren Bahçivan, aynı dönemde sektöre verilen desteklerin karşılığının 8,8 milyar dolar olduğunu, bu tablonun, üretim yerine ithalata dayalı bir modelin sürdürülebilir olmadığını ortaya koyduğunu anlattı.

Bahçivan, kaba yem açığının yüzde 25 düzeyinde olduğunu belirterek sözlerine şöyle devam etti:

"Meralarımız, mülkiyet sorunları ve düşük verimlilik nedeniyle etkin şekilde kullanılamamakta. Hayvanlar ile meralar arasındaki irtibat kopmuş bulunuyor. Bu nedenle meralardaki mülkiyet sorunları çözülerek etkin bir şekilde kullanılmalarının önü mutlaka açılmalıdır. Bu topraklar, kendi yemini üreten kendi hayvan varlığını

besleyebilecek kapasiteye sahip. Ne yazık ki özellikle Doğu Anadolu gibi yüksek çayır-meraya sahip bölgelerde hayvan varlığı azalmakta, aile işletmeleri kapanmakta, kırsal yapılar çözülmektedir."

'Küçükbaş et tüketimini artırmak artık tercih değil zorunluluktur'

Erdal Bahçivan, hayvansal gıda üretim ve tüketiminde stratejik bir yön değişikliğine gidilmesinin gerekli olduğunu altını çizerek, Türkiye'de yüzde 39 olan kırmızı et tüketiminin içerisinde büyükbaş hayvan etinin payının gelişmiş ülkelerde yüzde 25 seviyesinde bulunduğunu söyledi.

Bu durum sürdürülebilirlik açısından ciddi bir uyarı niteliği taşıdığını dile getiren Bahçivan, sözlerini şöyle tamamladı:

"Bu noktada küçükbaş hayvancılığın payının artırılması; hem coğrafi ve iklimsel avantajlarımızın daha etkin kullanılmasını sağlar hem de daha düşük maliyetli, çevre dostu ve sürdürülebilir bir üretim modeline geçiş mümkün kılar. Küçükbaş et tüketimini artırmak artık bir tercih değil, zorunluluktur. Öte yandan, kanatlı et grubunda hindi tüketimi ülkemizde hala potansiyelin çok altında. Hindinin hem besleyici değerleri hem de üretim verimliliği düşünüldüğünde, bu alan da farkedilmez çalışmaları yapılması, kamu destekleriyle tüketim kompozisyonundaki payının artırılması gerektiğine inanıyoruz."

Bahçivan'ın konuşmasının ardından gazeteci İrfan Donat'ın moderatörlüğünde düzenlenen panelde, İK Tarım Üssü Uluslararası Danışman-

lık Şirketi Kurucusu İsmail Kemaloğlu, **ISO** Meclis Üyesi Hakan Akkoyun ve **ISO** Meclis Üyesi Sedat Zincirli-
ran rapora ilgili görüşlerini paylaştı.

Türkiye'nin et sorununu çözecek kapasitesi bulunuyor

Toplantıda raporun çıktılarına ilişkin bilgiler de paylaşıldı. Buna göre, Türkiye'nin et sorununu ve canlı hayvan ithalat bağımlılığını yeni bir üretim modeli ve kırsal hayvancılık hikayesiyle çözmesi gerekiyor. Ülkenin buna imkan verecek arazi varlığı, üretim kapasitesi, kamusal yaklaşımı ve tarımsal dinamikleri bulunuyor.

Türkiye'de hayvancılık sektörünü analiz etmek için başvurulan veri ve istatistiklerde tutarlılık sorunu yaşanıyor. Büyükbaş hayvancılıkta canlı hayvan varlığı nüfus ve tüketim ile paralel artmıyor. Daralan talebe rağmen kırmızı et üretimi talebi karşılamıyor.

Et tüketimi içinde büyükbaş hayvan etinin payı yüzde 39 ile yüksek seyrederken, küçükbaş hayvan etini yüzde 16'larda kalmış durumda.

Son 10 yılda (2014-2023) hayvancılığa 8,8 milyar dolar destek aktarılırken, aynı dönemde büyükbaş ve küçükbaş canlı hayvan ile kırmızı et ithalatı için 7,41 milyar dolar harcandı.

Meralar hem verimsizlik hem de mülkiyet sorunları sebebiyle etkin şekilde kullanılamazken, kaba yemde yeterlilik seviyesi yüzde 75'lik oranda hayvan varlığının ihtiyacını karşılamada yetersiz kalıyor. Çayır ve mera alanlarının yüzde 42,13'ünü barındıran Doğu Anadolu'da hayvan sayıları artmıyor.

Raporda sunulan çözüm önerileri

RAPORA göre, tarımsal kredi tahsislerinde bölgesel şartlar ve kaynak potansiyellerinin daha fazla gözönüne alınması, yatırım yapılacak yörelerin hayvan besleme kapasitesi gibi zorlukların daha fazla dikkate alınması önem taşıyor.

Hayvancılığın tarımsal destekleme bütçesinden aldığı pay yıllar itibarıyla azalırken, sözleşmeli üretim etkin uygulanmıyor. Halen 1-2 milyon hektar arasında kullanılmayan, atıl, boş ve verimsiz tarım arazisi bulunuyor.

Tarım alanlarında azalma yaşanırken ekilen alanlarda daha fazla daralma

yaşanması, verimli ovaların çok yıllık bitkilere dönüşmesi, kırsaldaki nüfusun ve çiftçi sayısının düşmesi,

gençlerin tarım sektörüne ilgisinin azalması, şehirleşmenin artması, daha az üreticinin daha fazla tüketiciyi beslemek zorunda kalması, iklim riskleri ve su sorunu gibi çok sayıda olumsuz faktör hayvancılık sektöründe arz güvenliği riskini doğuruyor.

"Organize Aile İşletmeciliği Hayvancılık Modeli" hayata geçirilmelidir. Hayvancılığın geleceği, bulunduğu havzanın üretim potansiyelini zorlayan dev işletmeler yerine kırsala dağılmış ve ölçek ekonomisine uygun aile işletmelerinin çoğaltılmasından geçmektedir. Çünkü hayvancılık bir yaşam tarzıdır, kırsal faaliyetlerdir. Hububat üretmek için insanları kırsalda tutmak zordur. Oysa üreticiler hayvancılık yaparsa kırsalda yaşayacak, işinin başında olacaklar. Bulunduğu bölgedeki arazileri de kaba yem dahil verimli üretim için kullanacaklardır.

Türkiye'de et tüketiminin dağılımına bakıldığında sığır etinin payı, gelişmiş ülkelere bakıldığında oldukça yüksektir. Sığır etinin üretim maliyetinin yüksekliği, ülkenin mera varlığı ve arazilerin ölçek kapasitelerine bakıldığında bu durum sürdürülebilirliğini zor olduğunu ortaya koyuyor. Bu nedenle kırmızı et tüketimi içinde küçükbaş hayvanların ve özellikle de hindi etinin payının artırılması gerekiyor. Bu kapsamda şarküteri ürünlerinde de küçükbaş et kullanımı yaygınlaştırılmalıdır. Bu amaçla, konuya yönelik kampanyalar yapılmalı ve özellikle uzun vadede hindi tüketiminin payının artırılması için strateji geliştirilmelidir.

◆ Son 13 yılda canlı hayvan ve et ithalatı için 10,6 milyar dolar harcanırken, sektöre verilen desteklerin karşılığı 8,88 milyar dolar oldu

Bahçivan: Meraların etkin kullanılması sağlanmalı

ERSEM TÜRKÖĞÜ

İstanbul Sanayi Odası (İSO),

ulusal güvenliğin, sosyo ekonomik istikrarın ve bölgesel kalkınmanın temel stratejik alanlarından olan hayvancılık sektörüne yönelik sorunları ve çözüm önerilerini ortaya koyan 'Hayvancılık Sektörüne Bakış: Hayvancılığa Yaşanan Sorunlar ve Çözümüne Dair Yeni Yaklaşımlar Raporu'nu açıkladı. İSO Yönetim Kurulu Başkanı **Enda Bahçivan**'ın katıldığı tanıtım toplantısında açıklanan rapor; Türkiye için kritik öneme sahip olan hayvancılık konusunda alınacak stratejik kararlar katkı sunmak amacıyla yaklaşık 30 ilde saha analizleri, yetiştirici ve besiciler görüşmeleri, sektör temsilcileri ile işbirlikler ve dünya hayvancılık sektörü dinamiklerinin taranması sonucu oluşturuldu.

Bahçivan, son 13 yılda canlı hayvan ve et ithalatı için 10,6 milyar dolar harcanırken, sektöre verilen desteklerin karşılığı sadece 8,88 milyar dolar olduğunu söyledi. "Bu tablo, üretim yerine ithalata dayalı bir modelin sürdürülebilir olmadığını açıkça ortaya koyuyor. Meralarımız, mülkiyet sorunları ve düşük verimlilik nedeniyle etkin şekilde kullanılmıyor. Hayvanlar ile meralar arasındaki iribit kopmuş buluyor. Bu nedenle meralardaki mülkiyet sorunları gözlemler etkin bir şekilde kullanılmalarını önü mutlakla açılmalı. Doğu Anadolu'da hayvan varlığı azalıyor, aile işletmeleri kapanıyor. Organize Aile İşletmeciliği Hayvancılık Modeli hayata geçirilmeli" diye konuştu.

"Taram ile hayvancılık öncelik olarak görülmeli"

Bahçivan, Türkiye'nin küresel eğilimi doğru okuyarak taram ile hayvancılığın savunma **sanayi** gibi kritik bir öncelik olarak görmesinin elzem olduğunu belirtti. Kaynaklarını koruyamayan, daha başmı yapıdan çıkamayan ülkelerin geleceğinin tehdit altında olacağını kabul edemedi. Bahçivan, "Sürdürülebilir gelecek ve devletlerin stratejik bağımsızlığı açısından tarım ve hayvancılığın çok boyutlu bir politika alanı olarak tanımlanması kaçınılmaz. Tarım, hayvancılık ve **sanayi** arasında daha fazla entegrasyonu sağlamak, milletimizin refahını artırarak acağındandır. Bu ihtiyaçtan hareketle hazırladığımız rapor; sadece bir durum tespiti değil aynı zamanda ortak akıl, karşılıklı güven ve somut aksiyon planlarıyla yeni bir başlangıç" ifadelerini kullandı.

Bahçivan, tarım ve hayvancılık politikalarında daha rasyonel, daha çevreci ve daha sürdürülebilir bir yapıya geçmenin yalnızca ekonomik bir zorunluluk değil; aynı zamanda gelecek nesiller için daha güvenliğin teminatı altına alınması da en güçlü yolu olduğunu belirtti.

"Veri setine ihtiyaç var"

Bahçivan, rapora göre artık çok açık bir şekilde karşı karşıya olduğuna dikkat çekerek, sunları söyledi: "Hayvancılığın geleceği, küçük ölçekli ama örgütlü, yerel ama verimli, geleneksel ama teknolojik alıyapıya entegre bir modelle mümkün olabilir. Sürdürülebilir, yer odaklı, iklim dostu ve ölçek ekonomisine dayalı bir üretim yapısı kurmak zorundadır. Sürdürülebilir bir hayvancılık politikası için de öncelik; Türkiye'nin, artık tarımla ilgili, hayvan varlığında ekilen araziye ve çıkan ürüne kadar tüm noktalarında çok daha güvenliğin veren bir veri setine ihtiyacı var. Veri setinin eksikliği; ne yazık ki sorunların teşhisini koyamayı ve sağlıklı çözümler bulmayı ve daha da geliştiği çözümler bulmayı da zorlaştırıyor."

Göçümlü konumu, büyükölçekli

ve üretim kültürüne tarım-gıda alanında büyük bir potansiyele sahip olan Türkiye'nin, bu potansiyelin hayvancılık ayağındadır önemli yapısal kırılganlıklarla karşı karşıya olduğunu aktaran Bahçivan, şu bilgileri paylaştı: "Son 13 yılda canlı hayvan ve et ithalatı için 10,6 milyar dolar döviz harcanmışken, aynı dönemde sektörimize verilen desteklerin karşılığı sadece 8,88 milyar dolar oldu. Bu tablo, üretim yerine ithalata dayalı bir modelin sürdürülebilir olmadığını açıkça ortaya koyuyor. Diğer taraftan kaba yem açığımız yüzde 25 düzeyinde. Meralarımız, mülkiyet sorunları ve düşük verimlilik nedeniyle etkin şekilde kullanılmıyor. Hayvanlar ile meralar arasındaki iribit kopmuş buluyor. Bu nedenle meralardaki mülkiyet sorunları çözülerek etkin bir şekilde kullanılmalarını önü mutlakla açılmalı." Bu toprakların kendi yemini üretip kendi hayvan varlığını besleyebilecek kapasiteye sahip olduğunun altını çizen Bahçivan, "Özellikle Doğu Anadolu gibi yüksek çayır-meraşa sahip bölgelerde hayvan varlığı azalmakta, aile işletmeleri kapanıyor, kırsal yapılar çözülmüş" dedi.

"Hayvansal gıda üretiminde yön değiştirilmeli"

Bahçivan, hayvansal gıda üretim ve tüketiminde de stratejik bir yön değişikliğine gidilmesinin gerekli olduğunu ifade ederek, "Türkiye'de kırmızı et tüketiminin büyük bir payı yüzde 39 seviyelerindeyken, bu oran, gelişmiş ülkelere yüzde 25'lik seviyelerde kalıyor. Bu durum sürdürülebilirlik açısından ciddi bir uyarı niteliği taşıyor. Bu noktada küçükbaş hayvancılığın payının artırılması; hem coğrafi ve iklimsel avantajlarımızın daha etkin kullanılmasını sağlar, hem de daha düşük maliyetli, çevre dostu ve sürdürülebilir bir üretim modeline geçiş mümkün kılır" diye konuştu.

Küçükbaş et tüketimini artırmak için bir tercih değil, zorunluluk olduğunu vurgulayan Bahçivan, "Kanallı ve grubunda hindi tüketimi ülkemizde hala potansiyelin çok altında. Hindinin hem besleyici değeri hem de üretim verimliliği düşünüldüğünde, bu alanda farkındalık çalışmaları yapılması, kamu destekleriyle tüketim kompozisyonundaki payının artırılması gerektiğine inanıyoruz" dedi.

Yıllık canlı hayvan ve et ithalatı 750 milyon dolar

İSO Hayvancılık Sektörüne Bakış Raporu'nun Türkiye bölümünde; Türkiye'de son 13 yılda canlı hayvan ve et ithalatına 10,6 milyar dolar ödendiği ve yıllık ithalatın ortalama 750 milyon dolarla kaldığı kaydedildi. Türkiye'nin et sorununu ve canlı hayvanı dahil ithalat bağlamındaki yeni bir üretim modeli ve kırsal hayvancılık hikayesi ile çözmesi gerektiği ifade edildi. Buna imkan verecek arazi

ISO Başkanı Bahçivan, Doğu Anadolu'daki hayvan varlığının azaldığını, aile işletmelerini kapandığını söyledi. Bahçivan, Organize Aile İşletmeciliği Hayvancılık Modeli'nin hayata geçirilmesi gerektiğini belirtti.

varlığı, üretim kapasitesi, kamusal yaklaşımı ve tarımsal dinamiklerinin mevcut olduğu kaydedildi.

Raporda Türkiye'de hayvancılık sektörünü analiz etmek için başvuru veri ve istatistiklerde tutarlılık sorunu yaşandığı belirtildi. Rapora göre; büyükbaş hayvancılıkta canlı hayvan varlığı nüfus ve tüketim ile paralel artmıyor. Ekonomik kriz nedeniyle daralan talebe rağmen kırmızı et üretimi talebi karşılamıyor. Raporda, son 3-4 yıl içinde karlılık sebepleri kaynaklı kesime giden hayvan sayısında da hızlı artış yaşandığına değinildi. Et tüketimi içinde büyükbaş hayvan eti payı yüzde 39 oranıyla yüksek seyreden, küçükbaş hayvan eti payının ise yüzde 16'ında kaldı.

Süt/yem paritesi 1,50'nin altında kaldı

Süt/yem paritesinin ise genel olarak 1,50'nin altında kaldığı; 2021-22 yıllarında ise bazı dönemlerde 1,0'ın altına düştüğü belirtildi. Raporda son 10 yılda (2014-2023) hayvancılığa aktarılan desteklerin dolar karşılığı 8,88 milyar dolar iken, aynı dönem içinde büyükbaş ve küçükbaş canlı hayvan ile kırmızı et ithalatı için yurt-

75'lik oranı ile hayvan varlığı ihtiyacı karşılamada yetersiz kaldığı vurgulanırken, hayvanlar ile meralar arasındaki iribitirli koptuğu ifade edildi. Türkiye'deki çayır ve mera alanlarının yüzde 42,13'ünü barındıran Doğu Anadolu bölgesinde hayvan sayılarının artmadığı, işletmelerin kapandığı ve aile işletmelerinin daraldığı belirtildi. Hayvancılıkta bölgesel dengelerin değiştiği, tüketici nüfusun yoğun olduğu Batı bölgelerinde kümelenenin arttığından söz edildi. Ayrıca, tarımsal kredi tahsislerinde bölgesel şartlar ve kaynak potansiyellerinin yeterince gözlemlenmediğinin altı çizildi.

Son 10 yılda sığır varlığı yüzde 14 arttı

Zirai kredi tahsislerinde girişimcilik sektörü tecrübeleri ve tarımsal arazi varlıklarını ile yeni yatırımlarda, yatırım yapılacak yörelerin hayvan besleme kapasitesi gibi faktörlerin gerektiği ölkede dikkate alınmadığı kaydedilirken, şu ifadelerle yer verildi: "Son 10 yılda; sığır varlığımızdaki artış yüzde 14, küçükbaş hayvan varlığımızdaki artış yüzde 36 iken, büyükbaş ve küçükbaş karma yemlerinde üretim artışı yüzde 78'i buldu.

olduğu da raporda yer aldı.

Aile işletmeleri çoğaltılmalı

Rapora göre; tarım alanlarında azalma yaşanırken ekilen alanlarda daha fazla daralma yaşanması, verimli ovaların çok yıllık bitkilere dönüşmesi, kırsaldaki nüfusun ve çiftçi sayısının düşmesi, gençlerin tarım sektörüne ilgisizliği, şehirleşmenin artışı, daha az üretimin daha fazla tüketiciye beslemek zorunda kalması, iklim riskleri, su sorunu gibi çok sayıda olumsuz faktörün hayvancılık sektöründe doğurduğu arz güvenliği riskini; Türkiye'nin şartlarına uygun radikal politikalarla azami verimlilikte yönetilmesinin zorunda olduğu belirtildi.

Bu doğrultuda: "Organize Aile İşletmeciliği Hayvancılık Modeli"nin hayata geçirilmesinin gerekli olduğu ifade edildi. Hayvancılığın geleceğinin bulunduğu havzanın üretim potansiyelini zorlayan dev işletmeler yerine kırsalda doğmuş ve ölçek ekonomisine uygun aile işletmelerinin çoğaltılmasından geçtiği vurgulandı. Hayvancılığın bir yaygın tarzı, kırsal faaliyet olduğunun üzerinde duruldu. Hububat üretmek için insanları kırsalda tutmanın zor olduğu kay-

Bu nedenle kırmızı et tüketimi içinde küçükbaş hayvanların ve özellikle de hindi etinin payının artırılması gerekiyor. Bu kapsamda şarküteri ürünlerinde de küçükbaş eti kullanımı yaygınlaştırılmalı. Bu amaçla, komu-

Şarküteri pazar büyüklüğü 484 milyar dolar

İSO Hayvancılık Sektörüne Bakış Raporuna göre; dünya et tüketiminin yüzde 37'si tavuk etinden, yüzde 36'sı domuz etinden, yüzde 20'si sığır etinden, yüzde 3'u koyun etinden, yüzde 2'si keçi etinden ve aynı oranda mandan etinden sağlanıyor. Dünya şarküteri pazar büyüklüğünün 484 milyar dolar olduğu belirtildi. Büyükbaş hayvan et tüketiminin 2023 yılında 76 milyon ton olup bunun yüzde 49'u 4 ülke/ülke grubu gerçekleştirdi. Üretiminde yüzde 81'inin et inek sütü olduğu vurgulandı. Raporda, 2022 yılında üretilen 753 milyon ton inek sütünün 1/3'ünün üç ülkede gerçekleştirildi. Bu ülkelerin; Hindistan, ABD, Çin olduğu ifade edildi. FAO istatistiklerine göre Çin, Pakistan ve Türkiye son 20 yılda süt üretimini en çok artıran ülkeler olarak, en büyük 10 süt üretici ülke arasında girdi. Uluslararası ticarete konu hayvan genetik ürünlerinin ticaret hacmi de 2023 yılında 7,7 milyar dolar olarak gerçekleşirken, 2032 yılı öngörüsü 14,78 milyar dolar oldu.

dışına transfer edilen döviz tutarları toplamı 7,41 milyar dolar gibi büyük mablaglara ulaştığını yer verildi. 2023 yılında buğdayden hayvancılık destekleri için ayrılan tutarın döviz karşılığı 490 milyon dolar olurken, bu rakam aynı yıl canlı hayvan ve kırmızı et ithalatına harcanan tutarı (1,38 milyar dolar) çok altında kaldığı da rapora eklendi.

Raporda; global ticarete konu canlı sığırın yaklaşık yüzde 10'unu her yıl Türkiye tarafından ithal edildiğine değinildi. Meraların hem verimsizlik hem de mülkiyet sorunları sebebi ile etkin şekilde kullanılmadığı da kaydedildi. Türkiye'nin kaba yemde yeterlilik seviyesi yüzde

Besi işletmelerinin yüzde 2'sinde 50 baş ve üzerinde hayvan barındırıyor. Bu işletmelerin sahip olduğu toplam hayvan sayısı besi işletmelerindeki hayvanların yüzde 30'una karşılık geliyor. Bu durum, spekülasyonlara karşı, fiyat istikrarı için oynaklık artırarak önemli bir faktör olarak görülüyor. Her yıl çiftçi sebepleriyle kabul edilen buzağı sayısı, yıllık besi materyali ithalatına yakın."

Hayvancılığın tarımsal desteklere bağışından aldığı payın yıllar itibarı ile azaldığı belirtilirken, sözleşmeli üretim etkin uygulanmadığına değinildi. Halken 1-2 milyon hektar arazi kullanılmayan, aktif bes ve verimsiz tarım arazisi mevcut

dedilirken; üreticilerin hayvancılık yapacakları kırsalda yapacağı, işinin başında olacağı ifade edildi. Bulundukları bölgedeki arazileri de kaba yem dahil verimli üretim için kullanacağı aktarıldı.

Türkiye'de sığır etinin tüketimi yüksek

Türkiye'de et tüketiminin dağılımına bakıldığında sığır etinin payının gelişmiş ülkelere bakıldığında oldukça yüksek olduğundan bahsedilirken, raporda şu ifadelerle yer verildi: "Sığır etinin etinin maliyetinin yüksekliği, ülkenin mera varlığı ve arazilerin ölçek kapasitelerine bakıldığında bu durumun sürdürülebilirliğini zor olduğunu ortaya koyuyor.

ya yönelik kampanyalar yapılmalı ve özellikle uzun vadede hindi tüketimi payının artırılması için strateji geliştirilmeli."

Şarküteri üretiminde büyük oranda da büyükbaş hayvan etinin kullanıldığı, bu alanda küçükbaş hayvan eti ve hindi etinin kullanılmıyarak çalışmaları da arz talep dengesi açısından faydalı olacağına üzerinde duruldu. Ayrıca yoğun canlı hayvan ve kırmızı et ithalatı yapılırken, Et ve Süt Kurumu üretimi dahil şarküteriye kullanılan etlerin ağırlıklı olarak büyükbaş eti olmasının tüketimin küçükbaş lehine arttıracağı yönündeki politikaların ile uyum göstermeyeceği belirtildi.

Yusuf Sarıbekir Lisesi'nde meslek tanıtımı ve istihdam köprüsü bir arada

Yusuf Sarıbekir Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi tarafından düzenlenen "İş'te Şenlik" etkinliğinde sanayiciler ile öğrenciler buluştu. Etkinlikte mezunlara sembolik "İstihdam Teminat Belgesi" takdim edildi.

YUSUF Sarıbekir Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, 17 Haziran 2025 Pazartesi günü anlamlı bir etkinliğe ev sahipliği yaptı. "İş'te Şenlik" adıyla gerçekleştirilen Meslek Tanıtımları ve İşletmelerle Buluşma Etkinliği, okul bahçesinde gün boyu devam etti.

Programa; Silivri Kaymakamı Tolga Toğan, İlçe Milli Eğitim Müdürü İbrahim Hakka Damat, İlçe Milli Eğitim Şube Müdürü Ümit Yılmaz, **İstanbul Sanayi Odası** yetkilisi Furat Çamlıca, Sarten Ambalaj Yönetim Kurulu Başkanı Zeki Sarıbekir, firma temsilcileri ve okul müdürleri katıldı. Etkinlikte, mes-

lek liseli öğrencilerle sanayi kuruluşlarının temsilcileri bir araya geldi.

Silivri'deki meslek liselerinde eğitim gören öğrenciler, mezunlar ve ortaöğretim 8. sınıf öğrencilerinin yoğun ilgi

gösterdiği etkinlikte, Silivri Sanayici ve İş İnsanları Derneği (SİAD) üyesi sanayiciler de yer aldı. Gençler, sektör temsilcilerinden mesleki bilgiler edinirken, gelecekteki kariyer planlamalarına da

yön verme imkânı buldu.

Etkinlik kapsamında mezun öğrencilere, sanayi kuruluşlarının istihdama verdikleri desteği simgeleyen "İstihdam Teminat Belgesi" takdim edildi. Bu belge, öğrencilerin mezuniyet sonrasında iş gücü piyasasına geçişlerinde karşılaşılabilecek fırsatları güçlendirmeyi amaçlıyor.

Yusuf Sarıbekir MTAL tarafından düzenlenen bu etkinlik, eğitimle sanayi arasındaki iş birliğini pekiştirmenin yanı sıra, gençlere sağlam bir gelecek vizyonu sunmayı hedefliyor.

Renginaz SALİ

